

**Zpráva o šetření veřejného ochránce práv
ve věci povolení stavby „Vedení 2 x 110kV V 111/112 TR Malešice – TR Východ**

**A
Obsah podnětu**

Podáním ze dne 12. 6. 2008 se na mě obrátil podnětem J. R., bytem, kterým vyjádřil nesouhlas s postupem Úřadu městské části Praha 9, odboru výstavby a územního rozvoje (dále jen „stavební úřad“), při povolení stavby „Vedení 2 x 110kV V 111/112 TR Malešice – TR Východ, celková rekonstrukce vedení 110 kV + KZL“, v lokalitě Za Horou, v k.ú. Hloubětín. Stavba byla povolena rozhodnutím ze dne 24. 1. 2007 pod čj. 65457/06OVUR/Pa/440/P09, 006124/2007.

Stěžovatel poukazoval na to, že vedení vysokého napětí bylo v současné trase umístěno v roce 1983 v souvislosti se stavbou tzv. Průmyslového okruhu a plánovanou výstavbou čtyřproudých komunikací. Proto také byla v předstihu, tzn. před realizací dopravních staveb, realizována přeložka vedení vysokého napětí. Obytná zástavba v dané lokalitě měla být demolována, v místě byla vyhlášena stavební uzávěra. K výstavbě dalších komunikací však již nedošlo a vedení vysokého napětí zůstalo nad obytnou zástavbou. Pan R. vytýká úřadu městské části, že v souvislosti s rekonstrukcí uvedené stavby netrval na přeložení vedení vysokého napětí do původní trasy mimo obytnou zástavbu.

Pan R. namítá, že uvedená stavba vedení vysokého napětí byla povolena stavebním úřadem v rozporu se zákonem č. 458/2000 Sb., energetickým zákonem, neboť pod vedením vysokého napětí se v jeho ochranném pásmu nachází obytné budovy (stavby rodinných domů). Uvedená stavba vedení vysokého napětí je podle stěžovatele významným bezpečnostním rizikem pro zdraví a životy zde bydlících obyvatel. Přesto, že stěžovatel na uvedená rizika upozornil spolu s dalšími obyvateli odpovědné úřady - stavební úřad, Magistrát hl. m. Prahy (dále jen „magistrát“) a Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „ministerstvo“), nedošlo ke zjednání nápravy.

K celému případu ještě podotýkám, že stěžovatel nesouhlasí s tím, že došlo pouze k rekonstrukci vedení vysokého napětí, neboť dle jeho poznatků a zjištění dalších obyvatel lokality průřezy drátů se zvětšily z důvodu přenosu vyšších proudů, nové stožáry jsou výrazně vyšší, jeden stožár umístěný přímo u jednoho z rodinných domků má zvětšenou základnu z cca 4 m² na plných 40 m². Jeho námitka tedy směřuje k tomu, že došlo k výstavbě zcela nového vedení.

S přihlédnutím ke shora popsaným námitkám stěžovatele se veřejný ochránce práv rozhodl zahájit ve věci dle § 14 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, šetření.

B

Skutková zjištění

Po posouzení podnětu z hlediska věcné působnosti jsem se rozhodl v souladu s ustanovením § 14 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejném ochránci práv“), ve věci zahájit šetření, v jehož rámci jsem o stanovisko požádal starostu městské části Praha 9 (dále jen ÚMČ Praha 9“) a ředitele Magistrátu hl. m. Prahy (dále jen „magistrát“). Dodatečně jsem o stanovisko k danému případu z hlediska zákona č. 458/2000 Sb., energetického zákona, požádal také Státní energetickou inspekci (dále jen „SEI“).

Dne 15. 9. 2008 jsem obdržel stanovisko magistrátu, v jehož úvodu ředitel magistrátu poznamenal, že stavební povolení na předmětnou stavbu ze dne 24. 1. 2007, které nabylo právní moci dne 6. 3. 2007, již nelze zrušit ani změnit, a to z důvodu uplynutí zákonem stanovených lhůt. K námitce stěžovatele ohledně povolení stavby v rozporu se zákonem č. 458/2000 Sb., energetickým zákonem, ředitel magistrátu uvedl, že tento zákon neřeší umístování ani povolování staveb vedení. V ustanovení § 46 cit. zákona nazvaném ochranná pásma, se pouze stanoví, že ochranné pásmo (jeho velikost je dána napětím vodičů) vzniká ze zákona. Dle odst. 8 písm.a) cit. ustanovení energetického zákona je v ochranném pásmu nadzemního a podzemního vedení, výroby elektřiny a elektrické stanice zakázáno zřizovat bez souhlasu vlastníka těchto zařízení stavby či umístovat konstrukce a jiná podobná zařízení. Z rozhodnutí o umístění stavby ze dne 16. 3. 2006 však vyplývá, že šlo o celkovou rekonstrukci vedení 110 kV, které v dané trase již existovalo. U dvou stožárů došlo pouze k jejich posunutí. Magistrát přezkoumával i územní rozhodnutí, přičemž zjistil, že stavba je umístěna v trase stávajícího vedení a podle schválené územně plánovací dokumentace je stavbou veřejně prospěšnou. Jde tedy o stavbu ve veřejném zájmu.

Jak uvedl ředitel magistrátu, pro umístění nad zem byla z ustanovení čl. 4 odst. 10 vyhl. č. 26/1999 Sb., hl. m. Prahy, o obecných technických požadavcích na výstavbu v hl. m. Praze, povolena výjimka. Stavební povolení tak bylo vydáno v souladu s územním rozhodnutím. Šetřením magistrátu nebylo proto zjištěno, že by předmětná stavba vedení (resp. jeho konstrukce) byla umístěna či povolena v rozporu s energetickým zákonem a nebyly tedy shledány důvody pro zrušení stavebního povolení. Závěrem své odpovědi ředitel magistrátu jakékoliv pochybení svého úřadu v dané věci odmítl a poukázal na to, že v ochranných pásmech energetického vedení lze za určitých podmínek stavby umístovat.

Pokud jde o vyjádření Úřadu městské části Praha 9, stanovisko starosty MČ Praha 9 jsem ve stanovené lhůtě neobdržel, proto bylo poskytnutí součinnosti celkem dvakrát (písemností ze dne 6. 10. 2008 a ze dne 19. 11. 2008) urgováno. Starostu jsem současně požádal, aby prostřednictvím stavebního úřadu provedl kontrolní prohlídku stavby za účelem ověření námitek stěžovatele, které uvedl v doplnění svého podání ze dne 25. 9. 2008 (jde o námitku zvětšení průměru vodičů a zvětšení základny stožáru a změnu výšky stožárů). Ani na druhou urgenci však starosta MČ Praha 9 nereagoval.

Kromě toho jsem se obrátil s žádostí o součinnost v dané věci na ústředního ředitele SEI. Učinil jsem tak písemností ze dne 6. 10. 2008, přičemž odpověď SEI jsem obdržel dne 20. 10. 2008. V této odpovědi SEI uvedla, že ochranná pásma ve

smyslu ustanovení § 46 energetického zákona slouží k ochraně zařízení elektrizační soustavy před venkovními vlivy. Cílem je tedy zajistit spolehlivost provozu tohoto zařízení tím, že jsou dle odst. 8 a 9 § 46 energetického zákona fyzické či právnické osoby omezovány provádět vyjmenované činnosti, pokud k nim nebyl vydán souhlas jejich provozovatelem podle odst. 11 cit. ustanovení. Podle § 46 odst. 1 je ochranným pásmem zařízení elektrizační soustavy prostor v bezprostřední blízkosti tohoto zařízení určený k zajištění jeho spolehlivého provozu a k ochraně života, zdraví a majetku osob.¹

Z výše uvedeného podle SEI vyplývá, že ve věci ochranných pásem stávajících zařízení a nově vznikajících na základě územního rozhodnutí je energetický zákon účinný pouze k činnostem prováděným osobami v prostorech vymezených ochrannými pásmy.

S ohledem na obsah tohoto sdělení jsem SEI dopisem ze dne 19. 11. 2008 požádal o doplnění jejího stanoviska, a to z pohledu předmětu šetření veřejného ochránce práv. Podotkl jsem, že jsem obeznámen s platnou právní úpravou energetického zákona, proto jsem se rozhodl zahájit v dané věci šetření, neboť mám vážné pochybnosti o tom, zda umístění vedení vysokého napětí nad obytnou zástavbu lze považovat za činnost, která je v souladu s principy ochrany energetického vedení a ochrany zdraví a života osob a jejich majetku.

S přihlédnutím k výše uvedenému jsem si vyžádal doplňující stanovisko, zda SEI považuje umístění vedení vysokého napětí nad obytnou zástavbu, tzn., že v ochranném pásmu vedení vysokého napětí se nachází objekty určené k trvalému bydlení, za postup, který respektuje princip ochrany elektrizační soustavy představovaný ochranným pásmem. Současně jsem požádal o stanovisko, zda podle SEI plní ochranné pásmo vedení vysokého napětí řádně svou funkci a účel za situace, kdy se pod ním nachází obytná zástavba.

V době zpracování této zprávy jsem však doplňující stanovisko SEI v dané věci neobdržel.

C Právní zhodnocení

Zákon o veřejném ochránci práv mi ukládá povinnost působit k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v tomto zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívat k ochraně práv a svobod.

¹ **Ustanovení § 46 zákona č. 458/2000 Sb., energetický zákon**

(8) V ochranném pásmu nadzemního a podzemního vedení, výroby elektřiny a elektrické stanice je zakázáno
a) zřizovat bez souhlasu vlastníka těchto zařízení stavby či umísťovat konstrukce a jiná podobná zařízení, jakož i uskladňovat hořlavé a výbušné látky,

b) provádět bez souhlasu jeho vlastníka zemní práce,

c) provádět činnosti, které by mohly ohrozit spolehlivost a bezpečnost provozu těchto zařízení nebo ohrozit život, zdraví či majetek osob,

d) provádět činnosti, které by znemožňovaly nebo podstatně znesnadňovaly přístup k těmto zařízením.

(9) V ochranném pásmu nadzemního vedení je zakázáno vysazovat chmelnice a nechávat růst porosty nad výšku 3 m.

(10) V ochranném pásmu podzemního vedení je zakázáno vysazovat trvalé porosty a přejíždět vedení mechanismy o celkové hmotnosti nad 6 t.

V předmětné záležitosti je třeba na úvod konstatovat, že předmětem šetření je stavba vedení vysokého napětí, která byla povolena rozhodnutím ÚMČ Praha 9 ze dne 24. 1. 2007. Je přitom nezbytné zmínit, že v dotčené lokalitě se nachází obytná zástavba a nad touto obytnou zástavbou bylo v 80. letech minulého století zřízeno vedení vysokého napětí. V roce 2007 pak bylo toto vedení sejmuto a nad obytnou zástavbou opětovně zřízeno. Nešlo tedy o situaci, kdy by stavební úřad povoloval v ochranném pásmu elektrického vedení vysokého napětí bytovou zástavbu, ale nad již existující domy znovu vedení vysokého napětí povolil.

K výše uvedenému je však třeba doplnit, že v rámci šetření nebylo prokázáno, zda stavební úřad jednal v průběhu stavebního řízení na tuto stavbu s vlastníky všech nemovitostí, nad nimiž vedení prochází. Není přitom pochybnost, že vlastníci nemovitostí umístěných pod tímto vedením mohou být uvedenou stavbou ve svých právech přímo dotčeni a naplňují tak podmínky účastenství dle stavebního zákona. Při šetření rovněž nebyla objasněna námitka stěžovatele, že v daném případě nebyla stavba umístěna v původní trase. Stěžovatel namítá, že vedení VVN 110 kV postavené v roce 1927 nezasahovalo do obytné zóny. Tuto skutečnost dle stěžovatele potvrzují dosud neodstraněné části původních stožárů a pamětníci, kteří zde bydlí a mohou potvrdit, že trasa VVN vedla cca 150 m východním směrem od nynější přeložky ve sporném úseku trasy. Stav lze dle stěžovatele dokumentovat i v projektových dokumentacích z roku 1927 i trasy změněné v roce 1983 a z koordinačních situací, které měli lidé možnost vidět. K přeložce dle stěžovatelů došlo až v roce 1983 s tím, že veškeré budovy stojící pod tímto vedením měly být demolovány.

Z výše uvedeného vyplývá, že zcela zásadní námitky stěžovatele a dalších obyvatel dané lokality nebyly dosud ze strany příslušných úřadů objasněny a řádně prošetřeny. Vysvětlení k současnému stavu celé věci lze zčásti vyčíst z interního sdělení stavebního úřadu ze dne 6. 10. 2003, kde se uvádí, že vysoké napětí v této lokalitě bylo vybudováno ještě v době, kdy pro toto území byla vyhlášena stavební uzávěra a veškerá výstavba soukromých objektů tak probíhala bez stavebních povolení a souhlasu stavebního úřadu. I přes tuto skutečnost není znám stavebnímu úřadu případ, že by P., a.s., jako vlastník el. vedení požadoval likvidaci objektů v ochranném pásmu vedení. K nové výstavbě, která je v současnosti v pásmu vedení realizována, P., a.s., do dnešního dne nevydala žádné zamítavé stanovisko.

Můj závěr v dané věci je takový, že v situaci, kdy stavební úřad dodatečně, navzdory dříve zřízené stavební uzávěře, akceptoval v daném území obytnou zástavbu, nemělo být vedení vysokého napětí s ohledem na zřejmá bezpečnostní rizika opětovně v nadzemním provedení v dané trase povoleno a realizováno. Soudím, že poměrně jasný a srozumitelný názor na celou věc prezentoval sám ÚMČ Praha 9 v interním sdělení vedoucího odboru životního prostředí a dopravy ze dne 27. 10. 2003, jehož kopii mi poskytl stěžovatel. Zde se konstatuje: „*V zaslané stížnosti jsou problémy těžko řešitelné nebo neřešitelné, případně léta zanedbané. Není tedy možné s nimi v třicetidenním intervalu daném zákonem cokoliv zvládnout. Vedení 110 kV TR Malešice – TR Východ. K tomuto stavu při dodržování platných norem nemělo dojít. Buď zde neměly být domy, nebo vedení. Každopádně letos v březnu proběhlo zjišťovací řízení dle zákona č. 100/2001 Sb., tzv. EIA. V případě, že proběhnou všechna jednání kladně, bude toto porušení zákonných předpisů během jednoho až dvou let odstraněno.*“

Jsem toho názoru, že vzniklý problém s obytnou zástavbou pod vedením vysokého napětí byl řešitelný při rekonstrukci stavby, a to že k tomu nedošlo, považuji za pochybení. Ředitel magistrátu sice konstatoval, že pro umístění vedení vysokého napětí nad zem byla udělena výjimka, proč byla tato výjimka P., a.s., udělena, a bylo tak umožněno umístit vedení nad obytné domy, již nekomentoval a neučinil tak ani ÚMČ Praha 9. V této souvislosti pokládám za znepokojující fakt, že do dnešního dne nebyly řádně prověřeny námitky obyvatel dané zástavby proti provedení stavby tak, jak jsou formulovány výše. Považuji za zcela nezbytné, aby stavební úřad v součinnosti se stavebníkem důkladně a neprodleně vznesené námitky prověřil.

V závislosti na dalším postupu správních úřadů v dané věci zvážím uplatnění zvláštního oprávnění vyplývajícího z ustanovení § 22 odst. 3 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů. Podle citovaného ustanovení je ochránce oprávněn navrhnout nejvyššímu státnímu zástupci podání žaloby k ochraně veřejného zájmu².

D **Závěry**

Na základě výše popsaných skutečností jsem se rozhodl šetření tohoto případu v souladu s ustanovením § 18 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ukončit se závěrem, že jsem v postupu stavebního úřadu shledal pochybení popsaná v předcházející části této zprávy. Zpráva shrnuje poznatky ze šetření, které budou podkladem pro vydání mého závěrečného stanoviska.

Je úkolem veřejného ochránce práv na zjištěná pochybení orgány veřejné správy upozornit, proto tak činím formou této zprávy a současně touto cestou apeluji na stavební úřad, aby se vytykaného jednání do budoucna zdržel s vědomím výše uvedeného hodnocení.

Tuto zprávu zasílám starostovi MČ Praha 9, řediteli Magistrátu hl. m. Prahy, Ing. P. H., pověřeného řízením Státní energetické inspekce a na vědomí stěžovateli.

JUDr. Otakar M o t e j l
veřejný ochránce práv

² zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

Zvláštní žalobní legitimace k ochraně veřejného zájmu

§ 66

(2) Žalobu je oprávněn podat nejvyšší státní zástupce, jestliže k jejímu podání shledá závažný veřejný zájem.

§ 72

Lhůta pro podání žaloby

(2) Žalobu podle § 66 odst. 1 a 2 může oprávněný žalobce podat do tří let od právní moci rozhodnutí, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, a nenabývá-li rozhodnutí právní moci, od doručení rozhodnutí poslednímu účastníku, který proti němu mohl žalobu sám podat. Žalobu podle § 66 odst. 3 může oprávněný žalobce podat, dokud neuplynula lhůta pro podání žaloby všem účastníkům, nestanoví-li zvláštní zákon jinak.